

ועתה נציב בפני הקורא מעשה אחת ממופתיו הרבים כאשר יעדנו בהתחלת דיבורנו זה :

ועתה נגיע לפני הקורא מעשה אחת ממופתיו הרבים כאשר יעדנו בהתחלת דיבורנו זה :

הנה בעיר אחת מעיירות הסמוכות לספאלע היתה עגונה אחת אשר עזבה אותה בעל נעוריה וחמש עשרה שנים לא שמעה ממנו מאומה. והוא נסע למסחרו לדאנציג ולא התפרד מאתה בדברי ריבות, ורק לא שלח לה שום ידיעה. ונתיאש' [ונתיאשה] ממנו האשה וישב' [וישבה] כאלמנה חיה, כי היא חשבה שבלתי אפשר שיהי' אישה אשר אהוב לה, והיא אהובה לו, ולא ישלח לה שום ידיעה. אבל האשה היתה עשירה והיתה מנהגת עסקיה לבדה :

והנה האשה הזאת קבלה משרתת אשה זקנה מספאלע לבית המבשלות בשנת החמש עשרה מעת הפרד בעלה מאתה. ויהי כאשר היתה המשרתת בביתה איזה ימים, דרשה מאתה איה בעלה ואם היא אלמנה. ותספר לה כי זה חמשה עשר שנים

כי לא שמעה שום ידיעה מבעלה. ותאמר לה המשרתת למה אינה נוסעת להסבא מספאלע, והוא יגיד לה דבר ברור אם חי הוא או מת. אבל העגונה לא השגיחה בדבריה כי אמרה 'ימה יועילני אם יאמר לי כי הוא מת? הלא בשביל דבר זה לא יתירו לי להנשא אם אין עדים'. אבל האשה המשרתת הפצירה בה וסיפרה לה כמה דברים אשר ראתה בעיניה מכמה עגונות, והבטיחה לה כי בודאי תושע, ואפילו אם מת בעלה, יגיד לה אנה לבקשו עד ימצאו אותו, או אם ימצאו עדים בכדי שתוכל להנשא. הקיצור, היא דברה על לבה עד כי נתרצה לנסוע. אך המשרתת הזהירה אותה כי תשתדל להיות אצלו בבקר כשעומד אצל בישול הדגים של שבת כי אז נקל לפעול אצלו, ואף אם יקלל אותה לא תלך משם, ואדרבה תשמע כל אשר יצא מפיו ולא תפסיע החוצה עד יגיד לה דבר ברור אנה בעלה כעת :

ויהי כאשר באה לספאלע התאכסנה אצל הגבאי שלו ונתנה לו מתנה הגונה, והוא הניחה לכונוס בעי"ש [בערב שבת] בעת אשר בשלו דגים לכבוד שבת. ותכנוס אליו ותבכה לפניו אצל הוא זעק עליה וקלל אותה ויהי לא כונוס אחר. ממקום מעמדה עד אשר אמר לה לביך ובעוד שלשה חדשים יצא בעלך לביתך אצל האשה נצבת על עמדה כי לא הספיקה לה הדברים כי שיערה כי דיחוי דברים בעלמא הם ותבכה עוד עד שאמר לה הכני מעתיך כי בעוד שלשה חדשים בליל ד' כחצות יצא בעלך לביתך אך אחת חכין עמך לביאחו. ותדליק נרות כרצו ציחק כל הלילה וכדברו הדברים האלה זעק להנצחיים כי ידחפו אותה לחוץ ותאלץ האשה ממנו ולא יכלה להכניס הדברים בלילה לתת אומן לזה אצל צבואה לביתם ותשאל אותה המשרתת מה הניד לכם הסבא וחאמר כן וכן מיד ותכס כף אל כף כי אמרה יודע אני בצירור ברור כי כן יסיה. ותשמור הזקנה את הלילה ההוא ותדליק נרות כרצו ותבשל מאכלים טיבים ותמתין כל הלילה. אבל העגונה לא יבא בעלך לביתך. "אבל האשה נצבת על עמדה כי לא הספיקה לה הדברים, כי שיערה כי דיחוי דברים בעלמא הם. ותבכה עוד עד שאמר לה : "הנני מבטיחך כי בעוד שלשה חדשים בליל ד' כחצות יבא בעלך לביתך, אך אתה [צ"ל : את] תכין עצמך לביאתו, ותדליק נרות הרבה בביתך כל הלילה." וכדברו הדברים האלה זעק להגבאים כי ידחפו אותה לחוץ. ותצא האשה ממנו ולא יכלה להכניס הדברים בלילה לתת אומן לזה. אבל בבואה לביתה ותשאל אותה המשרתת : "מה הגיד לכם הסבא?" ותאמר : "כן וכן." מיד ותכה כף אל כף כי אמרה : "יודע אני בבירור ברור כי כן יהיה." ותשמור הזקנה את הלילה ההוא ותדליק נרות הרבה ותבשל מאכלים טובים ותמתין כל הלילה. אבל העגונה אשר לא האמינה בזה בלב שלם שכבה על יצועה :

והנה בלילה ההוא ירד מטר סוחף והיה קולות וברקים וחושך מאד, אבל כאשר הגיעה השעה הראשונה אחר חצות התיצבה עגלה אחת כבודה בעלת ששה סוסים ונכנס העגלון לבית וישאל את הזקנה למי הבית הזאת. ותאמר אליו: "להגבירה פלונית". ויצא העגלון לחוץ ויאמר לאדונו. ויאמר הסוחר: "ברוך השם אשר הנחני בדרך האמת, כי הוא ביתי". ומיד ירד מהמרכבה ונכנס לבית, ותיכף העירו את גברת הבית והכירו זה את זה ונעשה שמחה גדולה. אולם האיש כאשר נחה מעט מיגיעת הדרך שאל אותה: "בשביל מי חרדת את החרדה הזאת והדלקת נרות הרבה, ועל מי צפית הלילה הזאת?" ותאמר אליו: "אנחנו חכינו לבואך כי הסבא מספאלע אמר לי שלשה חדשים קודם כי בלילה הזאת כחצות תבוא לביתך". ויתפלא האיש מאוד ויצייר לה בדבריו צורתו. ותאמר: "כן הוא, ומאין אתה מכיר אותי?" ויספר לה אשה כי באלו החמשה עשר שנים אשר הפרד ממנה לא מרוע לבבו לא הודיע לה, כי בבואו לדנציג סחר עם סחורות הרבה והרויח מיד ליד והיה טרוד תמיד מאוד, וכל יום אשר רצה לכתוב מכתב לביתו לא היה לו פנאי עד שנשתקע הדבר

והנה בלילה ההוא ירד מטר סוחף ויכס קולות וברקים וחושך מאד, אבל כאשר הגיעה השעה הראשונה אחר חצות התיצבה עגלה אחת כבודה בעלת ששה סוסים ונכנס העגלון לבית וישאל את הזקנה למי הבית הזאת. ותאמר אליו: "להגבירה פלונית". ויצא העגלון לחוץ ויאמר לאדונו. ויאמר הסוחר: "ברוך השם אשר הנחני בדרך האמת, כי הוא ביתי". ומיד ירד מהמרכבה ונכנס לבית, ותיכף העירו את גברת הבית והכירו זה את זה ונעשה שמחה גדולה. אולם האיש כאשר נחה מעט מיגיעת הדרך שאל אותה: "בשביל מי חרדת את החרדה הזאת והדלקת נרות הרבה, ועל מי צפית הלילה הזאת?" ותאמר אליו: "אנחנו חכינו לבואך כי הסבא מספאלע אמר לי שלשה חדשים קודם כי בלילה הזאת כחצות תבוא לביתך". ויתפלא האיש מאוד ויצייר לה בדבריו צורתו. ותאמר: "כן הוא, ומאין אתה מכיר אותי?" ויספר לה אשה כי באלו החמשה עשר שנים אשר הפרד ממנה לא מרוע לבבו לא הודיע לה, כי בבואו לדנציג סחר עם סחורות הרבה והרויח מיד ליד והיה טרוד תמיד מאוד, וכל יום אשר רצה לכתוב מכתב לביתו לא היה לו פנאי עד שנשתקע הדבר

משך שנה או יותר ואז מרוב טרדתו שכח לגמרי על ביתו. והיו לו שם חובות הרבה ועל כן לא עלתה על דעתו ליסע לביתו. אבל כמשלש חדשים בא אלי איש זקן לדאנציג ואמר לי: "מהר תראה לגמור פה עסקיך ותסע לביתך כי עזבת אשתך עגונה זה ט"ו שנה. יואנכי לא השגחתי לדבריו, אבל הוא הלך אלי יום ויום והגיד לי כנ"ל. ותואר הזקן ההוא כאשר ציירתי לך צורתו. אולם כאשר ראה כי אינני משגיח לדבריו אמר לי: 'ראה ליסע לביתך כי בנפשך הוא. אם לא תסע מוכרח אתה למות!' אבל אנכי לא שמתי לבבי גם יען היו לי שם חובות הרבה אשר אין באפשרי לגבות אותם בזמן מועט. אבל לא אזלו ימים מועטים ונפלתי במחלה עזה. וכאשר ראיתי כי מחלתי אנושה אז קבלתי עלי לנסוע לביתי. ובא הזקן וקבע לי זמן כי דוקא ביום ההוא אשים פעמי לדרך, ומוכרח הייתי לשמוע

אליו ומהחובות לא באו לידי גוביינא הרבה ועכ"ז [ועם כל זאת] שמתי פעמי לדרך ביום ההוא. ובאתי בתחלת הנשף בלילה הזאה לבית מלון אחד ומחמת המטר רציתי ללון שם, אבל ראיתי את הזקן גם בבית המלון ההוא ואמר לי: 'תיכף תסע לביתך ואל תתמהמה פה'. וע"כ [ועל כן] מוכרח הייתי לנסוע בלילה בתוך החושך והאפלה. אולם כאשר באתי העירה לא מצאתי בית שיבהיק שם אור הנר, ואנכי נתיגעתי מאוד מטורח הדרך ומהמטר אשר רטב עלי כל מלבושי. ובאשר ראיתי כי בבית הזה מאיר אור הנר צויתי להעגלון ליסע עד הבית הזאת, אבל שיערתי בדעתי כפי אשר אני זוכר כי הוא ביתי וע"כ [ועל כן] שלחתי את העגלון לחקור בית מי הוא ואז נכנסתי לביתי ושמחתי מאשר הנחני ה' בדרך הישר:

אליו ומהחובות לא באו לידי גוביינא הרבה ועכ"ז שמתי פעמי לדרך ביום ההוא. ובאתי בתחלת הנשף בלילה הזאה לבית מלון אחד ומחמת המטר רציתי ללון שם אבל ראיתי את הזקן גם בבית המלון ההוא ואמר לי: 'תיכף תסע לביתך ואל תתמהמה פה'. וע"כ [ועל כן] מוכרח הייתי לנסוע בלילה בתוך החושך והאפלה. אולם כאשר באתי העירה לא מצאתי בית שיבהיק שם אור הנר, ואנכי נתיגעתי מאוד מטורח הדרך ומהמטר אשר רטב עלי כל מלבושי. ובאשר ראיתי כי בבית הזה מאיר אור הנר צויתי להעגלון ליסע עד הבית הזאת, אבל שיערתי בדעתי כפי אשר אני זוכר כי הוא ביתי וע"כ [ועל כן] שלחתי את העגלון לחקור בית מי הוא ואז נכנסתי לביתי ושמחתי מאשר הנחני ה' בדרך הישר:

ועתה מבין אני כי הוא האיש אשר הבטיח לך יום בואי הוא אשר גרשני משם עד בואי לכאן ות"ל [ותהילה לאל] כי מצאתיך בחיים. ועתה ניסע שנינו יחד להסבא קדישא להודות לך ולתת לו תודה על הטוב אשר הפליא עמנו לעשות. ובזה נשלם הספור מהסבא קדישא נשמתו בגזי מרומים, כי לדעתי, הכותב, די הוא למעיין להבין אפס קצה גדולתו. ובזכותו ישמע ה' תפלתנו ויקרב גאולתנו ופדות נפשנו בקרב אמן:

ועתה מבין אני כי הוא האיש אשר הבטיח לך יום בואי הוא אשר גרשני משם עד בואי לכאן ות"ל [ותהילה לאל] כי מצאתיך בחיים. ועתה ניסע שנינו יחד להסבא קדישא להודות לך ולתת לו תודה על הטוב אשר הפליא עמנו לעשות. ובזה נשלם הספור מהסבא קדישא נשמתו בגזי מרומים, כי לדעתי, הכותב, די הוא למעיין להבין אפס קצה גדולתו. ובזכותו ישמע ה' תפלתנו ויקרב גאולתנו ופדות נפשנו בקרב אמן: